

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsak četrtek.
Cena: Letno Din 52.—,
polletno Din 16.—, četrt-
letno Din 8.—, inozemstvo
Din 64.—

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška c. 5
Telefon Interurban 113

Cena inseratom: cela
stran Din 1400.—, pol strani
Din 700.—, četrti strani
Din 350.—. Mali oglasi be-
seda Din 1.—, stalnim popust

Napori in načrti za svetovni mir.

Ameriški državni tajnik Kellogg je o novem letu odgovoril na ponudbo francoskega zunanjega ministra Brianda, da bi Francija in Zedinjene države Severne Amerike obnovile medsebojno razsodiščno pogodbo ter jo razširile v pogodbo o večnem miru. Pisal je Briandu pismo, v katerem izjavlja, da je z veseljem sprejel francoski predlog ter da deli z vsem srcem v imenu ameriškega naroda občutke prijateljstva, iz katerih izvira francoski predlog.

Vse države bi naj podpisale pogodbo o večnem miru.

Kellogg v svojem pismu izvaja dalje, da francosko-ameriška pogodba o večnem miru ne zadostuje, marveč bi morale vse velesile dati obvezno izjavo, po kateri bi se naj vojna kot orodje narodne politike obsodila ter opustila. Če bi velesile to storile, bi drugim državam dale lep zgled. Primerno in hvalevredno bi bilo, da bi vse države podpisale enako listino, ker bi se na ta način pogodba, ki bi bila sedaj obvezna samo za Francijo in Ameriko, razširila na vse svetovne države. Ameriška vlada je pripravljena posvetovati se s Francijo o zaključitvi pogodbe med svetovnimi velesilami. Ako je francoska vlada pripravljena pridružiti se tem prizadevanjem ter v zvezi z Zedinjenimi državami pripraviti velesilam primerno skupno pogodbo, bi se Kellogg radoval, če bi mogel takoj začeti razgovore o pripravah za osnutek take pogodbe. Ta osnutek bi naj Francija in Amerika skupno predložili velesilam in drugim državam.

Italija in vprašanje miru.

K temu načrtu se je takoj javila Italija. Ni se javila s pritrditvijo, marveč z raznimi pomisleki. Uradna Italija še ni izpregovorila, pač pa razpravlja o tem vodilni fašistovski listi. Oni ne gledajo na koristi, ki bi jih narodi imeli od pogodbe večnega miru, ako bi jo podpisale vse države z velesilami na čelu in ako bi se te pogodbe držale. Oni sumijo, da imata Francija in Amerika s tem predlogom sebične namene ter sumničijo Francijo, da hoče razdvojiti evropske države, Ameriko pa, da se hoče vtikati v evropske razmere ter s tem oškodovati Anglijo.

Resnica pa je ta, da se italijan. fašizem ne more in ne bo sprijateljiti s politiko miru, ker pozna samo eno učinkovito orodje notranje in zunanje politike, in to nasilje. Mac Donald, bivši angleški ministrski predsednik in voditelj delavske stranke, je lansko leto zunanjo politiko fašistovske Italije tako-le označil: »Mus-

solini vodi zunanjo politiko Italije popolnoma v duhu imperializma (osvajanja) in se nič ne briga ne za predpise Društva narodov, ne za njegovo organizacijo, ko obrača svoje oči zdaj po Balkanu, zdaj v Malo Azijo ali pa proti Tunisu. Ni torej čudno, da Italiji ne ugaja pogodba večnega miru. Ako Italija sklepa pogodbe, sklepa takšne, ki nimajo za vsebino ohranitve miru, marveč obrambo italijanskih koristi in razširjenje italijanskega upliva. Mac Donald je o teh italijanskih pogodbah izjavil to-le sodbo: »Nekatere pogodbe so čisto politične, druge vojaške, druge zopet trgovinske. Mnoge brez dvoma imajo tajne pristavke in dogovore«. Da je predmet teh tajnih dogovorov ne mir, marveč vojna, dokazuje Madžarska, ki je zaveznica Italije in ki s talijanskega juga dobiva, ne oljkine vejice miru, ampak sredstva za vojno.

Italija pošilja Madžarski orožje.

Carinske oblasti v Avstriji so zadnji čas prišle na sled velikemu tihotapljenju orožja iz Italije na Madžarsko. Da to orožje ne služi večnemu miru, marveč vojni, je jasno. Strojne puške, ki so bile v velikem številu poslane iz Italije na Madžarsko, kanoni manjšega kalibra, puške, municija; vse to je dokaz, kakšna usoda čaka evropsko človeštvo, ako bosta o njej odločevali Italija in njena zaveznica Madžarska. V obeh državah vladajo slične razmere: Italija je v rokah zagriženega fašizma, ki z vso brezobzirnostjo zasleduje svoje pretirane osvojevalne cilje, Madžarska pa je v rokah grofov, baronov in druge visoke gospode, ki sanja o nekdanji madžarski slavi in veličini ter je Čehoslovaški, Rumuniji in Jugoslaviji tudi radi tega protivna, ker so izgubili svoja velika posestva, katera ležijo na ozemlju teh držav. Za tako gospodo pripravlja smodnik prijetnejši vonj, nego pa pogodba o večnem miru med državami.

Miroljubje in razoroženje.

Na Kelloggovo pismo je Briand odgovoril, naj bi se francosko-ameriška pogajanja o obnovitvi razsodiščne pogodbe ločila od pogajanj za splošno mednarodno pogodbo proti vojni. On sam je za tako pogodbo, saj je v svojem predlogu ameriški vladi rabil izraz o nezakonitosti vojne. V svoji izjavi, ki jo je o novem letu dal novinarjem, je poudaril, da je njegova največja želja, da bo ohranjen mir, ki sloni na pravičnosti in spoštovanju obstoječih dogovorov. On dela za tako politiko. »Pri najboljši volji«, tako je izjavil, »ne morem razumeti, da bi bila

politika izolacije (osamljenja) in rekordnega oboroževanja za Francijo dobra. Taka politika mora dovesti do vojne. Lahko je vojno povzročiti, toda težje je vojno preprečiti. Jaz pa jo hočem preprečiti«.

Kar se tiče vprašanja razoroženja, Briand poudaril: »Razorožitev se v Franciji dejansko izvaja. Leta 1914 je štela vsa francoska armada z mornarico, žandarmerijo in kolonialno vojsko 1.050.000 mož, leta 1917 je štela samo še 755.000 mož. To pomeni znižanje 28 odstotkov. Z uvedbo enoletne vojaške službe pa bo to število naraslo na 45 odstotkov. Upam, da bo tudi v drugih državah razoroževanje v isti meri napredovalo«.

V resnici dokazuje vsaka država svoje miroljubje na zunan najbolje s tem, da izvrši ali vsaj začne izvajati zmanjšanje in znižanje svoje oboroženosti. Temu cilju tudi služi velika svetovna konferenca za razorožitev, o kateri je želeti, da bi bila sklicana tekom tega leta. Njeni sklepi, ako bodo donešeni v skladu z dosežanimi pripravami in v smislu želja in zahtev evropskih narodov, bi najbolje služili ohranjenju in utrditvi svetovnega miru.

Nekaj za naše domove.

Naši kmečki domovi so ljubki, kdo bi jih ne ljubil? Gotovo jih ljubijo posebno oni, ki v njih stanujejo. Saj še lastavica pozna svoje gnezdo, ko se spomladi zopet povrne k nam iz daljnih krajev, pa bi človek ne ljubil kraja, kjer je zagledal luč življenja, kjer mu je minevala brezskrbna mladost in kjer mogoče sploh preživlja velik del svojega življenja.

Posebno ob takih praznikih, kakor so božični, se nam ljubezen do naših domov znova vzbudi in gotovo vsi želimo našim domovom z Gregorčičem: Nebo ti tisoč sreč prisodi, preprosta selska hiša til

Zapišimo zgodovino naših domov!

Mnoge naše družine živijo v svojih sedanjih domovih morda že precej dolgo. Njih dedje so postavili dom in rod za rodom ga je ohranjeval in čuval. Kako zanimiva mora biti zgodovina takih naših sicer preprostih ali vendar znamenitih družin in hiš! Kako malo pa dejansko vemo te zgodovine! Ničesar se ne ohrani več, ali le prav malo. Včasih je bilo drugače. Ljudje niso znali brati in so si zato pripovedovali za razvedrilo vsemogoče in tako so se ohranile pravljice in povesti, pa tudi kak drobec zgodovine naših družin. Dandanes pa je tako, da hočemo le to vedeti in je le to imenitno, kar je tuje, za